

Nyelvek és nyelvváltozatok térben és időben

*Tanulmányok a Hodinka Antal Nyelvészeti
Kutatóközpont kutatásaiból IV.*

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІМ. АНТОНІЯ ГОДИНКИ

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA
HODINKA ANTAL NYELVÉSZETI KUTATÓKÖZPONT

NYELVEK ÉS NYELVVÁLTOZATOK TÉRБEN ÉS IDŐBEN

Tanulmányok a Hodinka Antal Nyelvészeti
Kutatóközpont kutatásaiból IV.

Szerkesztette:
Karmacsi Zoltán és Máté Réka

„RIK-U”
Ungvár, 2018

УДК: 81'27

A tanulmánygyűjteményben, a 2015-ben indult sorozat negyedik köteteként, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont munkatársainak egyéni kutatási projektjeiből született, valamint a műhelyhez egy-egy kutatási program révén kapcsolódó kutatók, doktoranduszok tanulmányai és recenziói kaptak helyet. A lektorált kiadványból tájékozódhatnak Ukrajna és a kárpátaljai magyarság két- és többnyelvűségi kérdéseiről, digitális nyelvhasználati szokásairól, az ukrainai nyelvi jogi helyzetről; magyar és ukrán lexikai kölcsönzésekről az ukrán és a magyar nyelvben; olvashatnak az idegen nyelvek oktatásának aktuális problémáiról, az anyanyelvhasználat megítéléséről. Továbbá betekintést nyerhetnek Kárpátalja nyelvi tájképének egy-egy szeletébe, a szovjet filmgyártás Kárpátalját érintő világába, a gyermekirodalom idegen nyelv oktatásában betöltött szerepébe és a magyar nyelvhasználók aktuális helyzetébe is.

A kötet megjelenését támogatta:

Borítóterv: Márku Anita

Lektorálta:

Dr. Bárány Béla

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Dr. Tódor Erika Mária

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar

Dr. habil. Vančóné Kremmer Ildikó

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara

Dr. habil. Zoltán András, DSc.

ELTE BTK Szlav és Balti Filológiai Intézet

ISBN 978-617-7404-84-1

© A szerzők, 2018

© A szerkesztők, 2018

Tartalom

Előszó	7
---------------------	---

Csernicskó István: <i>Ukrajna nemzetközi kötelezettségvállalásai és a nyelvi jogok</i>	11
--	----

Nyelvhasználat, dialektológia, nyelvoktatás

Kontra Miklós: <i>Milyen helyzetben vannak a magyar nyelvhasználók?</i>	37
---	----

Máté Réka: <i>„Ha az oroszajkú az ukránul beszélő magyart gond nélkül megérti, onnantól bármi lehetséges...” Egy nyelvtanuló nem mindennapi(?) története</i>	49
--	----

Dudics Lakatos Katalin: <i>„A szomszéd település beszédstílusa nem olyan fejlett, mint a miénk...” Kárpátaljai falusi és városi fiatalok környezetük nyelvhasználatáról</i>	59
---	----

Karmacs Zoltán: <i>Látható és érthető kétnyelvűség a magyar-szlovák határ két oldalán</i>	69
---	----

Márku Anita: <i>Transcarpathian Hungarians as new speakers in the social network</i>	86
--	----

Kész Réka – Márku Anita: <i>Párhuzamok a feliratos falvédők és az internetes mémek között</i>	94
---	----

Марку Анита – Черничко Степан: <i>Соціо- й психолінгвістичні аспекти дослідження переключення кодів угорців Закарпаття</i>	118
--	-----

Bárány Erzsébet: <i>Bonkáló Sándor – az ukrán nyelv kutatója, dialektológus, néprajzkutató</i>	122
--	-----

Gazdag Vilmos: <i>A kárpátaljai magyar nyelvjárások keleti szláv kölcsönszavainak szemantikai változásairól</i>	132
---	-----

Husztai Ilona: <i>Oly nehéz tanárrá lenni! A mentorok szerepe a tanárrá válási folyamat kezdetén</i>	139
--	-----

Nagy-Kolozsvári Enikő: <i>Gyermekirodalom, egy régi-új módszer az idegennyelv-oktatásban</i>	156
--	-----

Nyelvi tájkép és társadalmi folyamatok

Tóth Enikő: <i>Egy beregszászi járási település, Csoma nyelvi tájképe</i>	165
---	-----

Karmacs Zoltán: <i>Kárpátaljai magyar tannyelvű iskolák nyelvi tájképe</i>	174
--	-----

Hires László Kornélia: <i>Nyelvi tájkép változása Beregszászon</i>	183
--	-----

Fedinec Csilla: <i>Jelenetek Kárpátalja és a szovjet filmgyártás történetéből</i>	197
---	-----

Recenziók

Мельник Світлана, Черничко Степан: <i>Етнічне та мовне розмаїття України. Аналітичний огляд ситуації</i> (Барань Єлизавета)	211
Сабадош І. В., Миголинець О. М., Пискач О. Д. (упор.) <i>Закарпатський діалект. Бібліографічний покажчик</i> (Барань Єлизавета)	214
Simone E. Pfenninger – Judit Navracsics (eds.): <i>Future Research Directions for Applied Linguistics</i> (Gabriella Mádi)	219
Marián Sloboda, Petteri Laihonen, Anastassia Zabrodskaja (eds): <i>Sociolinguistic Transition in Former Eastern Bloc Countries (Two Decades after the Regime Change)</i> (Réka Máté)	221
A kötet szerzői	225

Gyermekirodalom, egy régi-új módszer az idegennyelv-oktatásban*

Jelen tanulmány a gyermekirodalom használatával foglalkozik az angol, mint idegen nyelv órákon a kárpátaljai magyar tannyelvű iskolákban. Az autentikus gyermekirodalom kiegészítő anyagként való alkalmazása az általános iskolákban használt tankönyvek mellett nem csak érdekesebbé, de hatékonyabbá is teheti az órákat.

Kulcsszavak: Kárpátalja, idegennyelv-oktatás, gyermekirodalom

The present study deals with the usage of children's literature on the English lessons in Transcarpathian schools with Hungarian language of instruction. The use of authentic children's literature as additional material to the elementary school students' book, not only makes the lessons more compelling but they may become more effective.

Keywords: Transcarpathia, teaching EFL, children's literature

1. Bevezetés

A mesék és a mesélés évezredek óta jelentős szerepet játszanak az emberiség életében. Az írásbeliség előtt, a szájhagyomány útján terjedő mesék, történetek, legendák a közösség történetének, kultúrájának megőrzése szempontjából kulcsfontosságúak voltak, sőt mi több, a tudás átadásának is ez volt a legfőbb módja. Akkor miért nem használjuk ki ezt az előnyt, az idegen nyelvek oktatása terén is? Felnőttként bizonyára fel tudjuk idézni azokat a kedves emlékeket, mikor gyermekkorunkban nekünk olvastak mesét szüleink, nagyszüleink. Ez alapján azt gondolhatnánk, hogy a gyermekirodalom, mese fogalma annyit rejt, mint gyerekeknek szánt könyvek, gyerekeknek írt történetek. Ám a helyzet nem ilyen egyszerű. Hillmann (2002) szerint az irodalom egyik legmeghatározóbb ismérve a jó minőség. De mivel a minőség egy részben szubjektív fogalom, hogy mit értünk alatta, arra elég kevés meghatározást találunk a szakirodalomban. Annyi biztos, ha irodalmat olvasunk, gazdag nyelvi környezetben találjuk magunkat. A gyermekirodalmi művek természetesen használják a nyelvet, melyet a gyerekek ismerős szövegekörnyezetben találnak. Az ismerős kontextus hozzájárul, hogy az olvasó összekapcsolja ezt az új információkkal, új szavakkal akár egy idegen nyelven is. Az olvasott szöveg pedig nem csak új szavakat tartalmaz, de fontos a szintaxis, központozás, intonáció valamint maga a műfaj. Sokszor a kapcsolódó illusztrációk is elragadják a figyelmet és segítik a megértést az idegen nyelvű ismeretlen szavak zavaró jelenlétét kiküszöbölve. A kulturálisan autentikus illusztrációk pedig felfedik magát a célkultúrát is.

Egy jó történet pedig ma is leköti a figyelmet, megával ragadja egyaránt az olvasót és hallgatót is, így tökéletes nyelvi keretet biztosít egy új idegen nyelv elsajátítására.

2. A kutatás elméleti háttere

A történetmesélés izgalmas és szórakoztató eszköz ahhoz, hogy lekössük tanulóink figyelmét és új nyelvi szerkezeteket, szavakat tanítsunk. Fontos, hogy a megtanítani kívánt nyelvi elemeket értelmes szövegekörnyezetben mutassuk be, úgy ahogy azt a célnyelv is használja. A különböző mesék, irodalmi művek lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók autentikus műveken keresztül ismerjék meg az adott kultúrát és használják a nyelvet. A narratív technikák fejlesztik a tanulók nyelvi készségeit és könnyen integrálhatók a

---

* Jelen munkát Magyarország Collegium Talentum 2017 programja támogatta.

tananyagba. Összességében Kang Shin és Crandall (2014) szerint az autentikus történetek, gyermekirodalmi művek igen hasznosak a nyelvtanulók számára, mivel:

- a kommunikáció autentikus formáját közvetítik;
- közelebb hozzák és megismertetik a célnyelvi kultúrát;
- szórakoztatva és szinte észrevétlenül tanítanak;
- fejlesztik a kritikus gondolkodást.

Mindezek ellenére, az autentikus gyermekirodalmi művek felhasználása a tanórákon elég megosztó a pedagógusközösségeken belül. Sokan gondolják úgy, hogy ezek az irodalmi művek túlságosan bonyolultak az idegen nyelvet tanulók részére, túl sok sajátosságot tartalmaznak, egyedi humorral bírnak, melyek a kultúra ismeretének hiányában és viszonylag kevés nyelvtudással szinte egyáltalán nem használhatók a tanórákon. Mások szerint túl sok erőfeszítést igényel és be sem fér az órakeretbe ezeknek az autentikus meséknek a tanórai használata. Azonban „az autentikus anyagok tanórai megjelenésének nagy előnye, hogy jobban kihasználja a tanulók képességeit, háttértudását, hiszen a tanuló mindent magával hoz a nyelvrára, csak az idegen nyelvet nem” (Kovács 2009). Éppen ezért kell megpróbálnunk megragadni a lehetőséget és kihasználni az idegennyelvű gyermekirodalmi művek azon előnyeit, melyeket az anyanyelvi nevelésben való használatukból már jól ismerünk. Például a fiatal nyelvtanulók még nem tudják fogalmilag értelmezni az egyes nyelvi jelenségeket, hanem kontextusba helyezve értik meg és használják azokat. Erre a legalkalmasabb közeget az autentikus gyermekirodalmi művek jelentik, hiszen a célnyelv a maga mindennapi szóhasználatával és szerkezetével jelenik meg művi, tankönyvi sterilitás nélkül. Az sem baj, ha a tanulmányozásra szánt mesét tanulóink már ismerik anyanyelvükön, hiszen a szakirodalom szerint is (Ellis, Brewster 2014, Hughes 2006) a gyerekek szívesen és könnyen elfogadnak egy még fiatalabb korukban már anyanyelven megismert történetet adott esetben egy másik idegen nyelven (Ellis, Brewster 2014, Hughes 2006).

Napjainkban az irodalmi művek az autentikus anyagokkal karöltve jelennek meg az idegen nyelvi órákon (Bland 2013, Ellis, Brewster 2014, Ghosn 2002, Heathfield 2014). Köztudott, hogy az anyanyelvi nevelésben is nagy szerepet játszik az irodalom. Éppen ezért meglepő, ahogy Hill (2001) is megjegyzi, hogy a modern ELT (English Language Teaching) könyvek és a tantervek nem használják fel elég gyakran a történeteket, gyermekirodalmat, amelyek alapvető és élvezetes aspektusai a célnyelvnek.

A tanulmány és kutatás során autentikus gyermekirodalom alatt a szakirodalom alapján (Bland 2013, Hughes 2006, Ghosn 2002, Jacobs 1996) az olyan műveket értjük, melyek nem oktatási céllal íródtak, hanem angol anyanyelvű szerzők, angol anyanyelvű gyerekeknek szánt művei, legfőképp szórakoztató céllal. A szerzők ebben az esetben nem tűznek ki semmilyen szándékos nyelvoktatási célt, nem szorítkoznak egy bizonyos nyelvi szint szókinccse köré és nem kapcsolnak semmilyen egyéb oktatást elősegítő munkafüzetet, szókérttya csomagot stb. az eredeti műhöz.

A tanulmány témaválasztásának oka tehát mindezekben rejlik, kiegészítve azzal a tényezővel, hogy a hagyományokon alapuló nyelvtanítási megközelítés hazánkban azért is indokolt, mivel Kárpátalján, Ukrajna legnyugatibb és egyik legkisebb megyéjében a nyelvoktatási lehetőségek tárháza nem túl bőséges. A nemzetiségi iskolák számára nem adnak ki külön angol tankönyvet. Tehát a magyar iskolákban az ukrán anyanyelvű gyerekeknek

szánt tankönyveket használják, melyek angol és ukrán nyelvűek vagy egyes helyeken a külföldi kiadók által készített egynyelvű kiadványokat, melyek sajnos jelentős anyagi megterheléssel járnak, így az iskolák csupán elenyésző mennyiségében van erre lehetőség. Tudjuk azonban, hogy – az angol nyelv oktatásában főleg – rengeteg egyéb segédanyag áll(na) rendelkezésre. Ez azonban a tanárok lehetőségeitől, elhivatottságától is függ, hiszen mindegyikük úgy szerzi be őket, ahogy módjuk adódik. Mindez azt jelenti, hogy az általános iskolai tanulók nyelvtudása – a nyelvelsajátítás szempontjából legfogékonyabbnak tartott időszak végén – nagymértékben függ attól, hogy az adott pedagógus mivel pótolja a tankönyvek hiányosságait. Ezeknek a gyengeségeknél egyik megoldása az autentikus gyermekirodalom használata lehet.

Minden gyermek természeténél fogva szereti a képes könyveket, meséket, verseket, igaz vagy kitalált történeteket. Ezt a természetes tulajdonságot és a történetekben rejlő erőt kellene kihasználni az angol, mint idegen nyelv oktatásában a kárpátaljai magyar anyanyelvű iskolákban is, szélesebb körben terjeszteni a módszer ismeretét és segíteni annak terjedését. Annak ellenére azonban, hogy a szakirodalomban megjelenő elméleti háttér is támogatja ezt az oktatási megközelítést (Ellis, Brewster 2014, Ghosn 2002, Pinter 2006), sok pedagógus még mindig tartózkodik tőle. Egyelőre nem ismert, hogy Kárpátalján miért nem terjedt el szélesebb körben ez a módszer, de Ellis és Brewster (2014) szerint általában ennek öt fő oka lehet:

- a tanárok önbizalomhiánya, azon képességükkel szemben, hogy sikeresen tudnak történetet mesélni vagy felolvasást tartani;
- úgy érzik, hogy a történetek nyelvezete túl nehéz;
- úgy érzik, hogy a történetek tartalma túl gyerekes;
- bizalmatlanok a történetek alkalmazásának valódi hasznában;
- valójában nem világos számukra, hogyan is kell használni az oktatásban a meséskönyveket és nincs elegendő idejük sem arra, hogy alaposan megtervezzék, ha mégis kipróbálnák azt.

Bland (2013) azzal egészíti ezt ki, hogy nagyon sok helyen a gyermekirodalom, főleg az idegen nyelvű gyermekirodalom nehezen hozzáférhető, vagy egyáltalán nem elérhető.

Amennyiben mégis sikerül hozzájutni autentikus gyermekirodalmi művekhez, még akkor sincs könnyű dolgunk, hiszen a megfelelő történetet kiválasztani egyáltalán nem egyszerű. Nagyon sok szempontnak kell, hogy megfeleljen a kiszemelt történet, ahhoz hogy elérjük a kitűzött oktatási-nevelési céljainkat. A szakirodalom szerint a gyermekirodalmi művek kiválasztásánál számos tényezőt figyelembe kell vennünk. Az alábbiakban látható néhány szempont a legfontosabbak közül (Hughes 2006, Kang 2014):

- az életkori sajátosságoknak megfelel mind lingvisztikai mind kognitív szempontból;
- megjósolható, előre kikövetkeztethető eseménysor, tartalom;
- saját kultúrához, ismeretekhez illeszkedő tartalom;
- ismert szavak és kifejezések magas száma, vagyis érthetőség;
- ismétlődő minták, események;
- drámajáték alkalmazásának lehetősége;
- cselekedtető módszer alkalmazásának lehetősége (Total Physical Response);
- vizualitás, a könyv formátuma, esztétikuma;

- a szöveg könnyen olvasható, jól látható, egyértelmű;
- megfelelő mintaként szolgál a tanulóknak saját történetek kidolgozásához, nyelvi fejlődéséhez/fejlesztéséhez;
- jelen van a tantárgyak közötti átjárhatóság, egyéb készségek is fejleszthetők;
- a tanár/felolvasó által kedvelt, szívesen mesélt történet.

Mindezekből kiindulva arra a következtetésre juthatunk, hogy szükségessé vált a kárpátaljai angoltanárok körében egy felmérés a gyermekirodalmi művek tanórai alkalmazásával kapcsolatban.

3. A kutatás módszerei

A kutatás kivitelezésére kvalitatív, kérdőíves technikával került sor. A kérdőív egy ingyenes, online felületen készült el és a „barátom barátja” módszerrel könnyen eljuttathatóvá vált a kárpátaljai pedagógusokhoz. A program rögzíti a válaszokat és matematikai-statisztikai módszerekkel különböző eredményeket olvashatunk ki belőlük. A kérdőív teljes mértékben anonim, így a kapott eredmények feltételezhetően nem tartalmaznak szépítéseket, reális képet adnak.

A kérdőív összesen 39 kérdést tartalmaz, melynek kitöltése átlagosan 35 percet vesz igénybe. A kérdések segítségével többek között arról kaphatunk információt, hogy milyen tankönyveket használnak az iskolákban, használnak-e a pedagógusok gyermekirodalmat az angol órákon, ha igen, milyen gyakran teszik azt, milyen típusú oktatási segédanyagokat használnak és a különböző kiegészítő anyagokat mennyire látják hasznosnak.

4. A kutatás résztvevői

A kérdőívet kárpátaljai magyar iskolákban oktató angoltanárok töltötték ki, összesen 31 fő (N=31), ebből 29 nő és 2 férfi.

Az iskolatípusok megoszlása szerint 12 általános iskolai, 10 középiskolai és 9 gimnáziumi vagy líceumi tanár töltötte ki a kérdőívet. A pedagógusok legnagyobb része, azaz 15 fő 26-30 év közötti, 16 fő pedig életkorát tekintve arányosan oszlik el 31 és 50 év között.

A kérdőívet kitöltő pedagógusok több mint fele (65% = 20 fő) „Specialist” szintű diplomával rendelkezik, míg 16%-16% (5-5 fő) „Bachelor” vagy „Masters” végzettséggel bír, 1 pedagógus (3%) pedig már rendelkezik PhD fokozattal is. Az angol nyelv tanításának tapasztalata éveken mérve elég változatos (1-től 25 éves tapasztalatig), de átlagosan 7,5 év tapasztalattal rendelkeznek.

5. Kutatási eredmények

A 31 tanártól kapott információt feldolgozva betekintést kaphatunk abba, hogy milyen tankönyveket használnak az iskolákban, használnak-e a kárpátaljai angoltanárok gyermekirodalmat az angol órákon, milyen gyakran fordul ez elő, a gyerekek mennyire kedvelik azokat, milyen egyéb oktatási segédanyagokat használnak a pedagógusok és melyeket tekintik a leghasznosabbaknak.

A tankönyvhasználat tekintetében különös figyelemmel vizsgáltuk meg az általános iskola 1-4. évfolyamát, ahol a tanulók még erősebben érdeklődnek a mesék, rövid történetek iránt. A kapott adatok szerint, Oksana Karpiuk: English című tankönyvsorozata a

legnépszerűbb ezekben az osztályokban. Érdeemes megemlíteni, hogy a megkérdezettek közül csupán két iskolában használnak külföldi kiadó által szerkesztett egynyelvű kiadványt.

Arra a kérdésre, hogy a gyerekek kedvelik-e a használt tankönyveket elég megosztó válaszok érkeztek. 18 pedagógus válaszait elemezve, az esetek felében a tanulók kedvelik a tankönyvet, míg a maradék 50% körülbelül egyenlő mértékben véli úgy, hogy a diákok nagyon szeretik, nem kedvelik, vagy unalmasnak tartják a könyvet, de néhány válaszadó egyáltalán nem tudja, hogyan viszonyulnak a gyerekek a tankönyvhöz.

A továbbiakban arra vonatkozó kérdés is szerepelt a kérdőívben, hogy használnak-e gyermekirodalmat az angol órákon. Erre a kérdésre 25 igen és 6 nemleges válasz érkezett, melyek közül néhány figyelemreméltó indoklás kerül kiemelésre az alábbiakban. Az anonim kérdőívek jelölése szempontjából, a beérkezési sorrend szerint kerültek kódolásra a válaszok.

Pozitív válaszok indoklása:

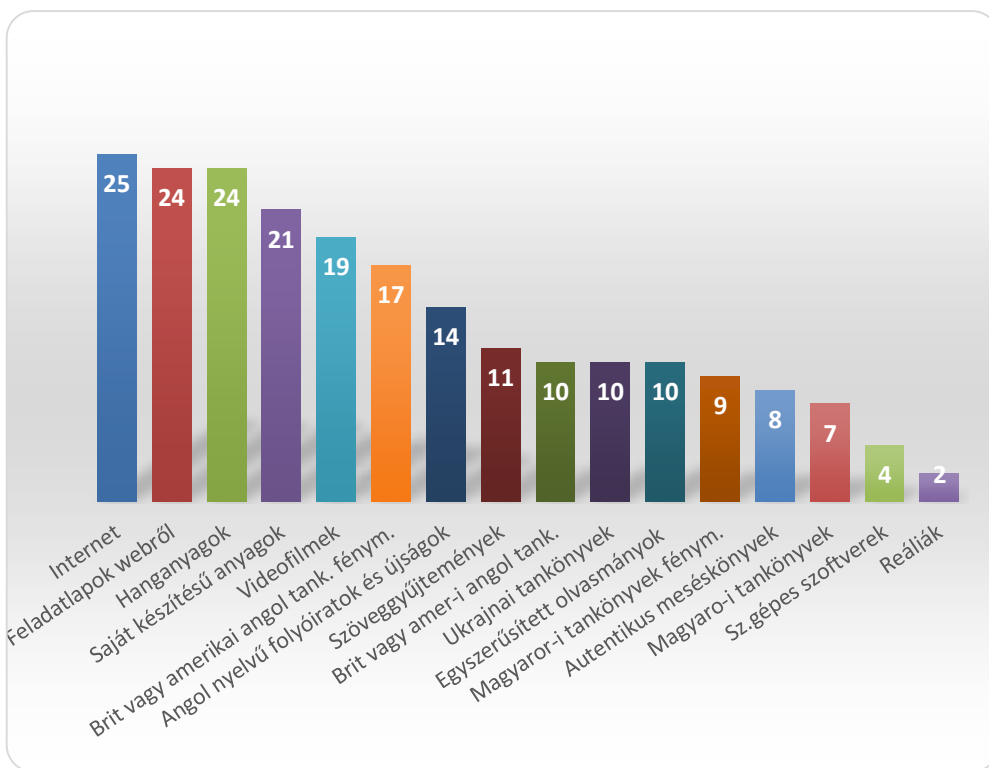
- *N8: Igen, használok. A kisebbeknél inkább az ismertebb meséket alkalmazom, míg a nagyobbaknál bármilyen mesét, esetleg humoros történeteket alkalmazok. Az ilyen olvasmányokat a tanulók kedvelik, közel áll hozzájuk, és nem utolsó sorban kizökkenthetem őket a monoton olvasásból, ugyanis nem egyszer el is játszuk őket.*
- *N13: Igen, mert a történeteken keresztül tudják a tanulók jól megtanulni a nyelvtani struktúrákat. A történetek motiválják a tanulókat egy nyelv mélyebb elsajátításában.*
- *N21: Igen, használok, mert a rövid történeteket jobban megértik a gyerekek, s a tanult szavakat a szöveggörnyezetükben hallhatják. A mesékkel is ez a helyzet, de azokat még jobban élvezik.*

Negatív válaszok indoklása:

- *N4: Nem, mert a tankönyv tartalmaz elég mennyiségű rövid történetet.*
- *N9: Nem használok történeteket. Inkább igyekszem a tanulók beszédképességét fejleszteni kifejezések, párbeszéd, képleírások segítségével.*
- *N10: Nem szoktam, mert elég zsúfolt a program.*

Arra a kérdésre, hogy milyen gyakran használnak történeteket, a megkérdezett angoltanárok 39%-a (12 fő) a havonta egyszer válaszlehetőséget jelölte meg, 35% (11 fő) hetente egyszer használ rövid történeteket, 13% (4 fő) soha, 4-en pedig nem adtak választ erre a kérdésre.

Arról is megkérdeztük a tanárokat, hogy milyen segédanyagokat használnak az angol órákon, hogy információt kapjunk arra nézve, a gyermekirodalmon kívül milyen más anyagokkal dolgoznak szívesen a tanórákon. A kapott eredmények színesek és arra engednek következtetni, hogy az egyik legnépszerűbb az Internet és az általa nyújtott lehetőségek.

1. ábra A tanórákon felhasznált oktatási segédanyagok népszerűség szerinti sorrendben

A fentebb ismertetett eredmények alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy a kárpátaljai angoltanárok attitűdje pozitív a gyermekirodalom alkalmazása kapcsán az idegen nyelvi órákon. Indoklásaikban a szakirodalom által is alátámasztott előnyöket sorolják fel. A kapott pozitív eredmények további kutatási lehetőségeket is rejtenek magukban.

6. Összegzés

A gyermekirodalom alkalmazása szórakoztató és autentikus anyagokon keresztül segít bemutatni az angol nyelvet és kulturális ismereteket nyújt. A történetmesélés a kommunikáció autentikus formája minden kultúrában.

A gyermekirodalmi művek fejlesztik a nyelvtanulók kritikus gondolkodását valamint az összes nyelvi készséget, szinte észrevétlenül. Az autentikus anyagok használata segít abban, hogy közelebb hozzuk a tanulókat a mindennapi élethez az idegen nyelven keresztül is.

A történetek, irodalmi művek kiválasztása és előadása kritikus fontossággal bír, hiszen nem könnyű feladatról van szó. Számos kritériumot kell figyelembe vennünk a cél érdekében, de ha ezt sikerrel teljesítjük, az eredmény nem marad el.

A történetek tanórai felhasználása alapos előkészületet igényel, jól átgondolt feladatokat, műveleteket, lépéseket kell kiviteleznünk. Fontos, hogy megtaláljuk a megfelelő tan-tárgyközi kapcsolatokat és átjárhatóságot a még szélesebb körű ismeretátadáshoz. A jól

kidolgozott és átgondolt feladatok felkeltik a tanulók érdeklődését és érthetőbbé teszik az elérni kívánt célokat.

Legfőbb célunk tehát az kell hogy legyen, hogy minél többször alkalmazzunk színes történeteket és gyermekirodalmi műveket, hogy közelebb hozzuk a nyelvtanulókat és a nyelvet, ezáltal még alaposabb, gyorsabb nyelvelsajátítást segítve elő.

Irodalom

- Bland, J., Lütge, C. (eds) 2013. *Children's Literature in Second Language Education*. London, Bloomsbury Academic.
- Ellis, G., Brewster, J. 2014. *Tell it Again! The New Storytelling Handbook for Primary Teachers*. (3rd edition), Pearson.
- Ghosn, I. 2002. Four good reasons to use literature in primary school ELT. *English Language Teaching Journal*, No. 56/2. pp. 172-179.
- Heathfield, D. 2014. *Storytelling With Our Students. Techniques for telling tales from around the world*. Delta Publishing.
- Hill, D. 2001. 'Survey: Graded Readers'. *ELT Journal*, No. 55/3. pp. 300-324.
- Hillman, J. 2002. *Discovering Children's Literature*. Prentice Hall PTR.
- Hughes, A. 2006. *The All-round Use of Real Stories and Authentic Books in Teaching English to Young Learners*. Reading is for Everyone. Young Learners SIG Spring Issue. IATEFL-Hungary, pp. 5-9.
- Jacobs, J., Tunnell, M. 1996. *Children's Literature, Briefly*. New Jersey, Prentice-Hall, Inc.
- Kang Shin, J., Crandall, J. 2014. *Teaching Young Learners English*. National Geographic Learning.
- Kovács J. 2009. *A gyermek és az idegen nyelv*. Budapest, Eötvös József Kiadó
- Pinter A. 2006. *Teaching Young Language Learners*. Oxford, Oxford University Press.

A kötet szerzői

Bárány Erzsébet, PhD

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék
Nyíregyházi Egyetem Kelet- és Közép-európai Kutatóközpont

Cserniczkó István, PhD

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont
Pannon Egyetem, Magyar és Alkalmazott Nyelvtudományi Intézet

Dudics Lakatos Katalin, PhD

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék

Fedinec Csilla, PhD

MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, tudományos főmunkatárs

Gazdag Vilmos

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék
ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, doktorjelölt

Hires-László Kornélia

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont
Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia Doktori Iskola, doktorjelölt

Huszi Ilona, PhD

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék

Karmacsi Zoltán, PhD

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont

Kész Réka

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Néprajzi Tanszék, néprajzmuzeológia szakos hallgató

Kontra Miklós, MTA doktora

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és
Károli Gáspár Református Egyetem, egyetemi tanár

Márku Anita, PhD

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont

Mádi Gabriella

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék
Pannon Egyetem, Többnyelvűségi Nyelvtudományi Doktori Iskola, PhD-hallgató

Máté Réka

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont
Pannon Egyetem, Többnyelvűségi Nyelvtudományi Doktori Iskola, PhD-hallgató

Nagy-Kolozsvári Enikő

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológia Tanszék
ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Neveléstudományi Doktori Iskola, PhD-hallgató

Tóth Enikő

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont
ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, doktorjelölt

К-20 *Мови та мовні варіанти у просторі і часі. IV. Збірник статей дослідників науково-дослідного центру ім. А. Годинки* / Ред. Кормочі Золтан, Матей Рейка. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2018. – 228 с.

ISBN – 978-617-7404-84-1

Збірник наукових праць є четвертим виданням серії, започаткованої у 2015 році, яка містить результати наукових досліджень співробітників науково-дослідного інституту ім. Антонія Годинки, а також статті та рецензії дослідників, у тому числі й аспірантів, які співпрацюють з науково-дослідним інститутом. У рецензоване видання ввійшли праці про проблеми дво- та багатомовності в Україні, у тому числі й закарпатських угорців; традиції застосування цифрового мовознавства; стан мовного права в Україні; українські лексичні запозичення в угорській мові та угорські лексичні запозичення в українській мові; актуальні проблеми методики викладання іноземних мов. Читач може ознайомитися з мовним ландшафтом окремих регіонів Закарпаття, радянською кінопродукцією про Закарпаття, отримати інформацію про роль дитячої літератури у процесі викладання іноземної мови і про статус носіїв угорської мови у сучасному українському суспільстві.

УДК: 81'27

Наукове видання

МОВИ ТА МОВНІ ВАРІАНТИ У ПРОСТОРІ Й ЧАСІ

IV. Збірник статей дослідників науково-дослідного центру ім. А. Годинки

Редактори: Кормочі Золтан, Матей Рейка

Здано до складання: 10.12.2017. Підписано до друку 28.02.2018.
Папір офсетний. Формат видання 70х100/16. Умов. друк. арк. 19.
Зам. 150.

Видавництво: ТОВ «РІК-У», 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

Друкарня: пп Лац Ч. С. м. Берегово, пл. Кошута, 4.